

Preek 16 mei 2021 – Wezenzondag

Protestantse Kerk Ieper, ds. Eleonora Hof, Handelingen 1

Gemeente van onze Heere Jezus Christus,

Wat doe je in een tijd van afwachten? Hoe gedraag je je als het gevoel hebt dat er weinig richting in je leven is en als je afhankelijk bent van wat anderen beslissen? Als je niet zelf je tijdspad kan bepalen, maar anderen dat doen voor jou?

Op een bepaalde manier lijkt de tijd waar wij nu inzitten eigenlijk behoorlijk op de tijd tussen Hemelvaart en Pinksteren. Een tijd van afwachten, maar ook een tijd van herbronning voor de leerlingen van Jezus. Jezus had beloofd dat hij de leerlingen niet als wezen achter zou laten, maar dat Hij de Trooster zou zenden.

In afwachting van de Trooster, de Heilige Geest, zijn de leerlingen bij elkaar. Ze huren ergens een zaaltje en ze blijven met elkaar bidden. Aanwezig zijn de apostelen, nog een aantal andere vertrouwelingen, de vrouwen die Jezus volgden, de broers van Jezus en Maria, de moeder van Jezus. Alleen al dit is heel erg bemoedigend. De kern van de leerlingen is uitgegroeid tot een mooi groepje mensen, én de familie van Jezus is erbij. De breuk die tijdens Jezus' leven was ontstaan tussen zijn broers, is blijkbaar geheeld. We lezen namelijk in het evangelie dat als Jezus' moeder en broers naar hem op zoek gaan, hij niet thuis geeft en zegt dat zijn ware familie degene is die hem wil volgen. Maar het mooie is nu dus dat de nieuwe familie en zijn biologische samen vallen. Voor de duidelijkheid, en ik zei het al eerder tot jullie grote verbazing: er is geen enkele aanleiding dat het hier niet over de biologische broers van Jezus zou gaan.

De leerlingen die bij elkaar zijn blijven dus volharden in het gebed. Ze weten dat de belofte van Jezus nog geldt en elk moment waarheid kan worden. Voelden ze zich nu eigenlijk echt verweest? Of was het misschien juist ómdat ze de belofte van Jezus gekregen hadden dat Jezus hen niet in de steek liet.

Ze maken in ieder geval helemaal geen verweeste indruk. Eerder het tegenovergestelde. Ze gaan namelijk voortvarend aan de slag. Ze zijn eigenlijk dus heel doortastend bezig. Ze zetten al de volgende stappen die genomen moeten worden.

Er is namelijk een probleem ontstaan dat om oplossing vraagt. De zelfmoord van Judas na het verraad van Jezus heeft een lege plek achtergelaten. Judas was één van de 12. Dat betekent dat ze dus niet mee compleet zijn. Het zal ongetwijfeld voor de leerlingen een ingewikkelde periode geweest zijn. Ze moesten ermee om zien te gaan dat Judas niet was wie ze dachten dat hij was. Dat één uit hun eigen midden Jezus verraden had. En vooral ook dat er geen herstel meer mogelijk was. Zolang iemand nog leeft, is die mogelijkheid van vergeving er altijd. Maar de dood van Judas had dat definitief onmogelijk gemaakt. Juist als iemand overlijdt terwijl er nog veel losse eindjes zijn, is dat vaak lastig te verwerken. We weten weinig over hoe de leerlingen hier mee om zijn gegaan.

Maar wat we wel weten is dat ze de dood van Judas niet zien als het einde van hun verhaal waardoor de groep leerlingen definitief incompleet blijft. Ze zien zich namelijk geleid om een nieuwe oplossing voor deze lege plek te zoeken. Waarom was dat zo belangrijk voor de apostelen? Twee redenen: als eerste: Het verhaal van Gods goede nieuws moet doorgaan. Het verraad van Judas' is geen eindpunt maar door het verlies heen schept God ruimte voor iets nieuws. En dan als tweede: het getal van 12 is symbolisch in de Bijbel. Het getal 11 heeft lang zo'n positieve betekenis niet, dat wordt soms zelfs het gekkengetal genoemd. 12 is het symbool van de volheid. Maar vooral ook van de 12 stammen van Israël. Zo bouwen de apostelen voort op de geschiedenis van God met Israël.

De apostelen stellen twee mannen voor: Josef Barsabbas en Mattias. Beiden zijn mannen die God willen dienen. Wie van de twee moet het worden? De leerlingen kiezen niet zelf, maar laten het lot "kiezen." Ze vertrouwen er rotsvast op dat God de leiding zal nemen over het lot. We zien dit vaker in de Bijbel. Bijvoorbeeld in Leviticus, waar er ook geloot wordt op Grote Verzoendag. In de tijd van de Bijbel is loten dus niet iets willekeurigs, maar is het een manier om Gods leiding te kunnen ervaren.

Wat is de taak van de nieuwe apostel? De nieuwe apostel moet een dienende taak verrichten. De apostel is er dus niet voor zijn eigen eer en glorie, maar moet de Christus dienen. Het lot valt op Mattias. Wat weten we verder van hem? Niet zo heel erg veel. Er zijn wel een aantal vroege tradities in omloop. De ene traditie zegt dat hij als martelaar gestorven is in Jeruzalem en daarna onthoofd is. Een andere traditie zegt ook dat hij in Jeruzalem gestorven is, maar dan van ouderdom. Andere bronnen zeggen weer dat hij het evangelie

gepredikt heeft in Judea en in Ethiopië en wat nu Georgië is. We weten het dus niet. Daarom was er bij sommige kerkvaders ook reden om te twijfelen of Mattias wel echt de twaalfde apostel was. Zou die plaats niet beter aan Paulus toekomen? Paulus noemt zichzelf tenslotte ook een apostel.

Maar we hebben geen enkele aanleiding om Mattias niet als apostel te zien, ook al weten we niet zo veel over hem. Dat geldt ook voor sommige van de andere apostelen. En gezien de tradities die er over hem bestaan, kunnen we aannemen dat hij actief geweest is in het prediken van het evangelie.

Zo komen we dan bij de betekenis van deze tijd tussen Hemelvaart en Pinksteren. We hebben al heel wat onderdelen gezien van wat de leerlingen doen in deze 10 dagen van wachten en vooruitzien naar wat komen gaat. Ze blijven bij elkaar komen, ze blijven bidden. Maar ze blijven dat niet doen in kleine kring. We lezen dat er al ongeveer 120 mensen bij elkaar gekomen zijn. Dat is een serieus getal en alvast een voorproefje van hoe veel de gemeente in Jeruzalem nog zal gaan groeien. Ze blijven volharden in het gebed. Dat is de beste manier om een periode van wachten en onzekerheid door te komen. Door jezelf telkens af te stemmen op onze Vader in de Hemel. Door elke stap met Hem te zetten en ons niet af te laten leiden.

Niet klagen en volharden dus. Niet klagen over wat er niet is maar doen wat voorhanden is en je verheugen in de belofte. Doen wat voorhanden was: de dingen doen die moeten gebeuren en orde op zaken scheppen. De leerlingen leefden in de verwachting dat Jezus zou doen wat hij beloofd heeft en ze deden de dingen die ze moesten doen in de tussentijd.

En het is dus juist dankzij de belofte dat ze niet als wezen achtergelaten worden dat de leerlingen zo doortastend kunnen zijn. Ze geloven de belofte en ze weten dat de vervulling zal komen. Dat is voor nu genoeg, want zo kunnen ze verder.

Het is niet zo moeilijk om de lijntjes door te trekken van de situatie van toen naar de situatie nu. Ik moet zeggen dat ik me de hele week verbaasd heb over de doortastendheid van de leerlingen. Ze hadden ook kunnen wachten en kunnen zeggen: "we kijken het nog even aan met 11 apostelen en we wachten nog even af." Maar dat doen ze niet. Ze weten dat ze een missie hebben. Het goede nieuws moet voortgang vinden. Ze moeten zich niet laten afleiden van hun opdracht en hun missie. Want Jezus brengt goed nieuws. De Messias is gekomen. Wat er ook wel of niet gebeurt, dat goede nieuws gaat verder door.

Daar zullen ze zich met hun hele leven voor inzetten. Als de Heilige Geest komt, zal alles weer helemaal veranderen. De apostelen zullen elk het evangelie verkondigen op nieuwe plekken, zodat het goede nieuws de hele wereld over kan.

Zo is deze intensieve tijd die ze samen hebben dus een tijd van enorme zegen. Van voorbereiding. Van steeds dieper groeien in het mysterie van de liefde van God. Van steeds dieper ervaren van wat het betekent dat Jezus de Messias is. Zo groeit er dus in die bovensaal iets, er ontkiemt iets wat veel impact kan hebben.

Zo kan het ook met ons zijn als we leven in de verwachting dat Jezus doet wat hij belooft. In de verwachting dat wat de tijden ook zijn, er altijd iets is wat onze hand kan vinden om te doen. Er is altijd iets waartoe God ons roept dat de wereld beter maakt en dat ons helpt om te groeien in liefde voor elkaar. Iets dat helpt om de kerk te versterken. Zo leven we in volle verwachting toe naar Pinksteren, het feest van de Geest.

Amen.